

8. З яких документів складаються матеріали розслідування аварії?
9. Діяльність роботодавця під час розслідування аварії.
10. Що затверджує роботодавець згідно з вимогами законодавства у сфері про охорону праці.
11. Особливості розслідування пожеж

ЛЕКЦІЯ 9. ЗВІТНІСТЬ ТА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НЕЩАСНІ ВИПАДКИ ПРОФЕСІЙНІ ЗАХВОРЮВАННЯ ТА АВАРІЇ

План

- 9.1. Облік нещасних випадків та/або гострих професійних захворювань (отруєнь), аварій, звітність та інформація про їх скоєння
- 9.2. Реєстрація та облік випадків гострих та хронічних професійних захворювань (отруєнь)
- 9.3. Ведення статистики нещасних випадків на виробництві, професійних захворювань та аварій
- 9.4. Особливості обліку пожеж

9.1 Облік нещасних випадків та/або гострих професійних захворювань (отруєння), аварій звітність та інформація про їх скоєння

Статтями 22-23 Закону України «Про охорону праці» визначено, що роботодавець повинен вести облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій та зобов'язаний інформувати про стан охорони праці, причину аварій, нещасних випадків і професійних захворювань і про заходи, яких вжито для їх усунення та для забезпечення на підприємстві умов і безпеки праці на рівні нормативних вимог.

Реєстрація подій та інцидентів забезпечує інформацію у випадках, коли нагляд за фактичними травмами не забезпечує достатніх відомостей. Усі нещасні випадки та/або гострі професійні захворювання (отруєння), аварії, що сталися на виробництві, реєструються у журналі реєстрації осіб, що потерпіли від нещасних випадків (гострих професійних захворювань (отруєнь) на виробництві.

Облік нещасних випадків та/або гострих професійних захворювань (отруєнь), аварій ведуть:

підприємства (установи, організації), органи управління та наглядові ради підприємства (у разі їх утворення) – нещасних випадків та/або гострих професійних захворювань (отруєнь), аварій;

робочі органи Фонду – усіх нещасних випадків та/або гострих професійних захворювань (отруєнь), у розслідуванні яких брали участь представники Фонду.

Облік нещасних випадків та/або гострих професійних захворювань (отруєнь), що сталися з особами, які допущені до роботи без оформлення трудового договору (контракту), ведеться роботодавцем, з яким встановлено факт перебування потерпілого у трудових відносинах.

Після закінчення періоду тимчасової непрацездатності потерпілого роботодавець протягом 10 робочих днів складає відомості про наслідки нещасного випадку та/або гострого професійного захворювання (отруєнь), аварії за формою Н-2 (далі – повідомлення за формою Н-2), де зазначається про закінчення періоду тимчасової непрацездатності потерпілого; смерть потерпілого внаслідок раптового погіршення стану здоров'я, що підтверджується висновком закладу охорони здоров'я; встановлення заключного діагнозу; смерть потерпілого внаслідок нещасного випадку, що стався раніше, що підтверджується висновком судово-медичної експертизи про наслідковий зв'язок з нещасним випадком; встановлення інвалідності потерпілому чи його смерть внаслідок одержаної ним травми.

Повідомлення за формою Н-2 протягом трьох робочих днів надсилається роботодавцем організаціям та особам, яким надсилались акти за формою Н-1, додається до матеріалів розслідування та зберігається разом з ними відповідно до вимог цього Порядку.

Держпраці та її територіальні органи, міністерства (інші центральні органи виконавчої влади, державні органи), місцеві держадміністрації ведуть оперативний облік нещасних випадків, що підлягають спеціальному розслідуванню, постраждалих від гострих професійних захворювань (отруєнь) та/або аварій. Держпраці та Фонд соціального страхування надають дані щодо нещасних випадків та професійних захворювань на виробництві Держстату для проведення державного статистичного спостереження.

Держпраці та її територіальні органи, Фонд страхування та його робочі органи, профспілки перевіряють відповідно до компетенції ефективність роботи з профілактики нещасних випадків та/або гострих професійних захворювань (отруєнь), аварій і вживають заходів до усунення виявлених порушень вимог цього Порядку згідно із законодавством.

9.2 Реєстрація та облік випадків гострих та хронічних професійних захворювань (отруєнь)

Існуюча нині система охорони здоров'я не забезпечує пріоритетне медико-санітарне обслуговування працюючих. Назріла нагальна потреба підвищення ефективності профілактики й лікування професійних захворювань. У зв'язку з цим необхідна розробка комплексу заходів з охорони здоров'я та організації медичної допомоги працюючим, яка має ґрунтуватися на достовірній інформації щодо їхнього здоров'я. Особливу соціальну значимість нині набуває достовірна інформація про професійну за-

хворюваність, яка є важливою для оцінки та управління професійними ризиками.

Реєстрація та ведення обліку випадків гострих та хронічних професійних захворювань (отруєнь) здійснюються роботодавцем у журналі обліку гострих та хронічних професійних захворювань (отруєнь). У разі виявлення кількох хронічних професійних захворювань хворий реєструється в журналі один раз із зазначенням усіх діагнозів. Класи хвороб та шифри нозологій зазначаються за рубриками та шифрами МКХ-10.

Реєстрація та ведення обліку випадків гострих та хронічних професійних захворювань у працівників, які направлені на роботу за межі підприємства (установи, організації), здійснюються підприємством (установою, організацією), працівником якого є хворий, робочим органом Фонду за місцезнаходженням такого підприємства (установи, організації) та територіальним органом Держпраці, який здійснює державний нагляд (контроль) за дотриманням вимог санітарних норм і правил у сфері гігієни праці за підприємством (установою, організацією).

Підтвержені випадки хронічних професійних захворювань (отруєнь) працівників, які змінили місце роботи, або непрацюючих пенсіонерів підлягають реєстрації та обліку на останньому підприємстві (в установі, організації), де були умови для виникнення хронічного професійного захворювання (отруєння) (незалежно від стажу роботи на ньому), в робочому органі Фонду за фактичним місцезнаходженням такого підприємства (установи, організації) та територіальному органі Держпраці, який здійснює нагляд за підприємством (установою, організацією).

Випадки хронічних професійних захворювань, що виявлені в осіб, які приїхали на постійне проживання в Україну з інших держав, розслідуються в порядку, передбаченому міжнародними договорами України, та реєструються закладами охорони здоров'я, територіальними органами Держпраці та робочими органами Фонду за місцем їх проживання в Україні.

У робочих органах Фонду та в територіальних органах Держпраці облік випадків хронічних професійних захворювань (отруєнь) ведеться на підставі повідомлень за формою П-3 та актів за формою П-4, а у закладах охорони здоров'я – на підставі медичних висновків лікарсько-експертної комісії, а також повідомлень за формою П-3. Територіальні органи Держпраці на підставі актів за формою П-4 складають картки за формою П-5, що зберігаються протягом строку, визначеного типовими та галузевими переліками видів документів, затвердженими відповідно до законодавства. Картки за формою П-5 надсилаються МОЗ щороку до 1 лютого та 1 серпня.

У закладах охорони здоров'я на підставі медичних висновків лікарсько-експертної комісії високоспеціалізованого профпатологічного закладу охорони здоров'я, а також повідомлень за формою П-3 хворий реєструється в журналі із зазначенням усіх діагнозів.

МОЗ України наказом № 378 від 10.07.2007 р. «Про затвердження форм звітності з питань охорони здоров'я та інструкцій щодо їхнього заповнення» затвердив основні форми статистичної звітності та інструкції щодо їх заповнення, зокрема наступні:

форму звітності № 10 «Звіт про захворювання осіб з розладами психіки та поведінки за 20__ рік»;

форму звітності № 11 «Звіт про захворювання осіб з розладами психіки та поведінки через уживання психоактивних речовин за 20__ рік»;

форму звітності № 14 «Звіт про причини інвалідності, показання до медичної, професійної і соціальної реабілітації за 20__ рік»;

В Україні реєстр професійних захворювань як єдина система обліку та моніторингу на основі комп'ютерних технологій використовується для осіб, що потерпіли внаслідок Чорнобильської катастрофи. Крім того, на державному рівні затверджено Національний канцер-реєстр України для хворих, в яких виявлено злоякісні новоутворення. Для обліку та аналізу професійних захворювань діє автоматизована система АІС «Профзахворюваність». Вона впроваджується ДУ «Інститут медицини праці НАМН України», а також Українським НДІ промислової медицини для установ Державної служби з питань праці та Держпродспоживслужби. За допомогою автоматизованої системи обліку на сучасному етапі здійснюється щорічна реєстрація випадків вперше виявлених профзахворювань. Проте не проводиться облік професійних захворювань за увесь період існування такої державної реєстрації, доповнений аналізом даних моніторингу подальшого стану здоров'я хворих.

9.3 Ведення статистики нещасних випадків на виробництві, професійних захворювань та небезпечних явищ (аварій)

Статистичні дані про нещасні випадки на виробництві, професійні захворювання та небезпечні явища (аварії) повинні відображати частоту і ступінь серйозності. Статистичні дані мають бути підготовлені у розрізі основних видів економічної діяльності, професій, віку статі й інших конкретних груп, в залежності від наявних даних. Для узгодження статистичних даних, які отримані з різних джерел використовуються показники, які застосовують у національній системі звітності про нещасні випадки та професійні захворювання на виробництві.

Державний комітет статистики України наказом № 351 від 15.09.2009 р. ввів у дію Інструкції щодо заповнення форми державного статистичного спостереження № 7-тнв (річна) «Звіт про травматизм на виробництві у 20__ році». Інструкція містить основні методологічні положення щодо визначення та заповнення показників у формі державного статистичного спостереження № 7-тнв.

На сьогодні крім форми статистичної звітності № 7-тнв «Звіт про травматизм на виробництві у 20__ році» ніяких форм державної статистичної звітності щодо обліку аварій на виробництві не створено. Існують тільки різноманітні галузеві інструкції щодо звітності про аварії (наприклад «Розслідування катастроф і аварій на залізничному транспорті»), які дають змогу аналізувати аварії та причини їх виникнення у рамках галузі, без необхідного розповсюдження цього досвіду на підприємства інших галузей.

Держпраці та Фонд соціального страхування надають дані щодо нещасних випадків та професійних захворювань на виробництві Держстату для проведення державного статистичного спостереження. База даних Держкомстату містить річні дані зібрані по широкому колу питань, зокрема й показники у сфері охорони праці зокрема щодо:

- смертельних нещасних випадків на виробництві, несмертельних виробничих травм за видами економічної діяльності та професією;
- кількості днів втрачених у зв'язку з виробничим травмуванням за видами економічної діяльності та видами занять;
- кількості днів втрачених у зв'язку з виробничим травмуванням та тимчасовою втратою працездатності за видами економічної діяльності та професією;
- статистики інспекцій праці, зокрема й кількості зареєстрованих робочих місць, які можуть бути відвідані інспекторами праці, кількості інспекторів праці, й кількості відвідувань на одного інспектора.

Для підвищення поінформованості фахівців і населення про масштаби і проблеми виробничого травматизму і професійних захворювань в Україні видаються статистичні продукти підготовлені на основі даних виробничого травматизму і професійних захворювань. До найбільш розповсюджених статистичних продуктів у сфері охорони праці відносяться:

- статистичні збірники - статистичний щорічник України;
- бюлетені - травматизм на виробництві у __ році
- експрес-випуски - травматизм на виробництві у ____ році.

Узагальнені відомості із статистичних продуктів періодично публікуються у науково-виробничому журналі «Охорона праці».

9.4 Особливості обліку пожеж

Згідно зі статтею 131 Кодексу цивільного захисту в Україні ведеться єдиний облік надзвичайних ситуацій, зокрема, пожеж, у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України. Органи виконавчої влади та суб'єкти господарювання зобов'язані вести облік надзвичайних ситуацій, зокрема пожеж, які виникають на їх територіях та об'єктах, подавати у встановленому порядку відповідну статистичну звітність, аналізувати

причини виникнення надзвичайних ситуацій та пожеж і вживати заходів щодо їх недопущення.

Облік пожеж здійснюється відповідно до Порядку обліку пожеж та їх наслідків (затвердженому постановою Кабінету Міністрів від 26.12.2003 р. № 2030, далі – Порядок № 2030).

Облік пожеж та їх наслідків здійснюється з метою проведення аналізу причин та умов виникнення пожеж, оцінки стану пожежної безпеки населених пунктів та об'єктів, прогнозування ситуації та розроблення запобіжних заходів для забезпечення безпеки людей, збереження матеріальних цінностей та створення умов для гасіння пожеж.

Згідно з пунктом 10 Порядку № 2030 міністерства, інші центральні органи виконавчої влади, підприємства, установи, організації, які є постійними або тимчасовими користувачами земельних ділянок лісового фонду, Міноборони, СБУ, Служба зовнішньої розвідки, Держспецзв'язку та захисту інформації, ДПтС, Адміністрація Держприкордонслужби, Держпраці, Мінінфраструктури, МВС подають щомісяця до 10 числа, що настає за звітним періодом, інформацію ДСНС про всі випадки пожеж та їх наслідки за формами звітності, затвердженими Наказом № 119 (Про затвердження форми звітності про пожежі та їх наслідки на об'єктах міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, підприємств, установ, організацій; форми акта про пожежу).

Обліку підлягають усі пожежі незалежно від місця їх виникнення та наслідків, крім таких ситуацій:

випадки горіння, обумовленого специфікою технологічного процесу виробництва чи умовами роботи промислових апаратів, агрегатів, установок та конструкцій;

вибухи, спалахи та статичні електричні розряди без подальшого горіння;

випадки коротких замикань в електромережі, електроустаткуванні, побутових та промислових електроприладах без подальшого горіння; випадки горіння відходів та сміття на відкритій території, якщо такі випадки не завдали прямих та/або побічних збитків;

випадки самогубства (спроби самогубства) шляхом самоспалення, якщо це не призвело до загибелі чи травмування інших громадян і не завдало їм збитків та не призвело до інших наслідків;

пожежі, що сталися на об'єктах права власності міжнародних організацій, іноземних юридичних осіб та громадян, а також на об'єктах, що не перебувають в юрисдикції України, якщо це не призвело до загибелі чи травмування громадян України і не завдало збитків юридичним та/або фізичним особам України, або не призвело до інших наслідків для юридичних та/або фізичних осіб України.

Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, а також підприємства, установи та організації ведуть первинний облік пожеж на

об'єктах, що належать до сфери їх управління або перебувають у власності чи оренді, інформують ДСНС про всі випадки пожеж і надають необхідні матеріали в ході їх розслідування.

Облік пожеж ведеться (п. 9 Порядку № 2030) такими органами:

1) територіальними органами ДСНС – у населених пунктах і на об'єктах, підконтрольних ДСНС, а також на транспортних засобах, крім зазначених в пп. 5 і 6;

2) міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, підприємствами, установами та організаціями, які є постійними або тимчасовими користувачами земельних ділянок лісового фонду – у лісах;

3) Міноборони, СБУ, Службою зовнішньої розвідки, Держспецзв'язку та захисту інформації, ДПтС, Адміністрацією Держприкордонслужби – на підконтрольних їм об'єктах;

4) Держпраці – на підземних об'єктах, у шахтах, розрізах і кар'єрах, рудниках, копальнях, на будівництві тунелів і гідротехнічних споруд;

5) Мінінфраструктури – на транспортних засобах морського, річкового, повітряного та магістрального залізничного сполучення, нагляд (контроль) за експлуатацією яких він здійснює;

6) МВС – на підконтрольних йому об'єктах, а також на транспортних засобах, причиною пожежі на яких стала дорожньотранспортна пригода.

Питання для самоконтролю

1. Облік нещасних випадків та/або гострих професійних захворювань (отруєнь), аварій ведуть?

2. Які відомості надає роботодавець про наслідки нещасного випадку та/або гострого професійного захворювання (отруєнь), аварії?

3. На які органи державної влади покладається ведення оперативного обліку нещасних випадків.

4. Хто проводить реєстрацію та ведення обліку випадків гострих та хронічних професійних захворювань (отруєнь).

5. Особливості ведення обліку випадків хронічних професійних захворювань (отруєнь).

6. Які форми звітності і ким застосовуються для ведення обліку випадків гострих та хронічних професійних захворювань (отруєнь).

7. Яким керівним документом щодо статистичної звітності професійних захворювань керується Міністерство охорони здоров'я України?

8. Які джерела інформації використовуються в МОЗ для забезпечення роботи АІС «Профзахворюваність»?

9. Особливості обліку пожеж